

משרד החינוך - אגף מורשת אגף חינוך דרוזי צ'רקסי הפיקוח על המורשת הדרוזית

יחידת לימוד בנושא:

הכבוד לבתי - ספר יסודיים

תקציר היחידה :

היחידה תעבוד על הבנת המושג כבוד :

מה מובן המושג כבוד?

הגדרת המושג : המושג "כבוד" הוא עקרון או ערך חברתי המתייחס להערכה, הכרה והתייחסות חיובית של אדם או דבר, והוא עשוי להתבטא בצורה של כבוד אישי, כגון הערכה והכרה בכישורים, מוסר ודרך החיים של אדם, או כבוד קבוצתי, כגון הערכה של קבוצה, תרבות או מקום.

הכבוד נקשר לרבות עם השלמות, הכבוד הוא עיקר חייו של האדם והעלאתו לכבוד היא גם חקירת המקור העמוק של האדם בתוך נפשו ובקשריו עם הטבע והבורא שלו.

המושג כבוד נושא חשיבה רבה בתרבויות שונות ברחבי העולם, ומהווה חלק חשוב במערכות הערכים והאתיקה שלהן.

רציונאל :

היחידה על הכבוד מתבססת על :

- ✓ הבנת הערכה חברתית והתפתחות אישית של התלמידים.
- ✓ המטרה העיקרית היא לסייע לתלמידים להבין ולתאר באופן מודע את משמעותו של הכבוד ואת הדרכים להפעיל אותו ביחסים האישיים והחברתיים שלהם. בעזרת פעילויות מגוונות, היחידה תעודד את התלמידים לחשוב באופן יצירתי ובעל עמדות פורשות בנושא הכבוד, ותסייע להם לפתח מיומנויות חברתיות ואישיות מרכזיות.
- ✓ התכנים יהיו מותאמים לגיל התלמידים ויכללו מגוון רחב של פעילויות, כולל דיונים, תרגולים ופרויקטים, שבהם התלמידים יוכלו להתמקצע בהבנה עמוקה של המושג וביכולת להכיל אותו בחייהם היומיומיים. היחידה תעורר ותעצים דיאלוג בכיתה ותסייע לתלמידים לפתח רגישות חברתית ואתיות.
- ✓ היחידה תשקול גם את ההשפעה של הכבוד במגוון תרבויות ובתרבות היהודית, ותסייע לתלמידים להבין ולהעריך את המגוון התרבותי והחברתי בסביבתם.
- ✓ היחידה, תעזור לתלמידים להצליח בהבנה מעמיקה יותר של ערכי הכבוד, להתפתח ביכולות חברתיות ואישיות, ולהפעיל את ההבנה שלהם בחייהם היומיומיים וביחסיהם עם אחרים.

מטרות היחידה:

1. **הבנת והערכה חברתית** : לסייע לתלמידים להבין את משמעותו של הכבוד כערך חברתי ולהבין שהכבוד הוא מעטפת קשר בין אדם לאדם ובין האדם לקהילה.
2. **פיתוח רגישות חברתית** : לסייע לתלמידים לפתח רגישות חברתית ואתית, כגון הבנת והערכת הדרך שבהם אנשים עושים בחירות, מתקשרים ומשקיעים זמן ומאמצים בקרבתם.
3. **פיתוח יכולות חשיבה יצירתית** : לסייע לתלמידים לחשוב באופן יצירתי ובעל עמדות פורשות בנושא הכבוד ולהפעיל את דעתם בצורה יצירתית ובביטויים שלהם.

4. **התנהלות מכבוד**: לסייע לתלמידים לפתח כישורים להתנהל בכבוד, כולל הבנת התפקיד של כבוד ביחסים האישיים והחברתיים.
 5. **הבנת מוסר**: לסייע לתלמידים להבין את הקשר בין התנהלות מכבוד לבין ערכים מוסריים כגון הכבוד לעצמם, להורים ולאחרים.
 6. **הבנת יסודות הדמוקרטיה**: לסייע לתלמידים להבין את עקרונות השוויון והכבוד האנושי כחלק מהמערכת הדמוקרטית.
 7. **התנהגות מתוך הבנה וכבוד**: לסייע לתלמידים לפתח יכולת להתנהג באופן יציב ומבוסס על הבנה וכבוד כלפי עצמם וכלפי אחרים.
- בסיום היחידה, צפויים התלמידים להבין ולהעריך באופן עמוק יותר את ערכו של הכבוד ולהיות מוכנים להפעיל את ההבנה והכישורים שלהם בחייהם היומיומיים וביחסיהם עם הסובבים אותם.
- הערה**: על הנושא הזה אפשר לעשות כמה שיעורים כדי להעמיק ולהפנים את הערך הזה אצל התלמידים במשך שבוע.

מערכי השיעור בממוקד חשיבה יצירתית על נושא הכבוד

נושא השיעור: הכבוד - מבנה, ערכים והתנהגות מכבוד.

מטרות:

1. להבין את משמעות הכבוד ואת הערכים הקשורים אליו.
2. לפתח יכולת חשיבה יצירתית בנושא הכבוד וליצור פתרונות יצירתיים לסטורים ודרמות קשות שמשפיעות על הכבוד.
3. לפתח כישורים חברתיים ואישיים ולהפעילם במקומות שונים בחייהם היומיומיים.

שעור ראשון:

- התחלה: דיון קבוצתי על שאלות כמו "מהו הכבוד?" ו"מה הערך שלו בחיינו?"
- פעילות: כתיבת פתקים או תמונות שמייצגות את הכבוד בעיני התלמידים.
- סיכום: דיון קבוצתי בסיום הפעילות.

שעור שני:

- התחלה: הצגת סיפור קצר שמתמקד בסיטואציה קשה הקשורה לכבוד.
- פעילות: קבוצות קטנות יביאו פתרונות יצירתיים לסיטואציה זו ויבטאו איך הם היו נוהגים במקום הגבוה של תלמיד כלשהו בסיטואציה דומה.
- סיכום: שיחה במליאה על הפתרונות היצירתיים והבנת הלקחים.

שעור שלישי:

- התחלה: הצגת תרגיל חשיבה יצירתית כמו "לצור סצנה מחדש בה האובייקט הינו הכבוד."
- פעילות: תלמידים מתארים בזוגות סצנות חדשות שבהן הם מציגים דרכים חדשות להתמודד עם סיטואציות מכבוד.
- סיכום: שיחת סיכום על ההשפעה של פתרונות הבעיה על הכבוד שהציעו התלמידים.

שעור רביעי:

- התחלה: תרגול תפקידים על מערכת הערכים המתייחסת לכבוד.

- פעילות: הצגת תרגיל שבו התלמידים חייבים לקבוע עקרונות וחוקים המשפיעים על התנהלות מכבוד במקרים שונים. (כבד את אביך ואת אימך)
- סיכום: דיון קבוצתי על הפתרונות המצוינים וההשפעה שלהם על הכבוד והתנהלות בחיים היומיומיים.

שעור חמישי:

- התחלה: סיכום עם שיחה ודיון, חזרות לגבי משמעות הכבוד, ההבנה וההתקדמות של התלמידים בנושא הכבוד.
- פעילות: כתיבת פרויקט או סיפור יצירתי שמתמקד בערכי הכבוד ואופן התנהלות מכבוד במקרים שחוו התלמידים.
- סיכום: הצגה קבוצתית של הפרויקטים או הסיפורים ודיון בהם.

הכנת מערך שיעור

זמן: שיעור של 45 דק' - 90 דק'

אוכלוסיית היעד: יחידה מיועדת לתלמידי כיתות ה' – ו'

איך בנויה היחידה!!

מטרות השיעור:

1. התלמיד יבין את משמעות הכבוד ואת תפקידו בחיים האישיים והחברתיים.
2. התלמיד יפתח את היכולת לחשוב באופן יצירתי ולהביע את הרעיונות בנושא הכבוד.
3. התלמיד יפתח רגישות חברתית ואתית כלפי זכויות וכבוד האדם.
4. התלמיד יעורר שאלות ודיונים עמוקים בנושא הכבוד.

חלק א: תרגיל פתיחה

נושא הכבוד מחזקת מגוון מיומנויות ויכולות העשויות להיות מאוד שימושיות וחשובות בחיים. הנה כמה מיומנויות ויכולות שניתן לחזק במהלך העבודה בשיעור על נושא הכבוד:

1. יכולת לחשוב בצורה יצירתית: במהלך העבודה בנושא הכבוד, התלמידים יפתחו יכולת לחשוב מחוץ לקופסה ולהציע רעיונות חדשים ומקוריים.
2. יכולת להגיב למצבים חברתיים מורכבים: עבודה על נושא הכבוד תסייע לתלמידים לפתח יכולת להתמודד עם מצבים חברתיים מורכבים ולתת מענה מתאים.
3. יכולת לתת ולקבל משוב בבניית הזהות: דיון על הכבוד יעזור לתלמידים להבין את השפעתו על בניית הזהות האישית ולפתח יכולת לקבל משוב בונה ולהשפיע על זהותם האישית.
4. יכולת לפתח תקשורת בינאישית יעילה: התמקדות בנושא הכבוד תחזק את יכולת התלמידים לתקשר ביעילות עם אנשים מסביבם ולהביע את דעותיהם בצורה ברורה ומכוונת.
5. יכולת לנהל ולפתור סכסוכים: בעבודה על נושא הכבוד, התלמידים ילמדו כיצד לנהל סכסוכים באופן בונה ואיך לפתור ריבים בדרך שלא מפריעה לכבוד השונים.
6. יכולת לקבל ולתת חקירה מוסרית: העסקת התלמידים בנושא הכבוד עוזרת להם לפתח יכולת לחקור ולהבין מערכות ערכים מוסריים ולקבל החלטות מוסריות באופן עצמאי.
7. יכולת לעבוד בצוות וליישם שיתוף פעולה: עבודה על נושא הכבוד בצוות תחזק את יכולת התלמידים לעבוד בצוות, לשתף פעולה ולהשפיע על הקבוצה באופן יעיל.

בעבודה על נושא הכבוד, התלמידים יכולים להפוך למעורבים וליצור את תהליך הלמידה בצורה אקטיבית ומשמעותית, וכתוצאה מכך לחזק מגוון רחב של מיומנויות חיוניות לחיים האישיים והחברתיים שלהם.

ידע לתלמיד:

- מה זה כבוד, מה מובן המושג כבוד?

כבוד: הוא ערך יסוד אוניברסלי, והוא נבחן ונמדד בכל יום ביחסם של בני האדם לזולתם. להתייחס לזולת בכבוד משמעו לתת חשיבות לכל אדם באשר הוא ולהכיר בערכו מעצם היותו אדם, ולא בשל מעמדו, תפקידו, הישגיו או קבוצת השתייכותו. בכל אדם פועם צורך אנושי עמוק שיתייחסו אליו בכבוד, והוא מצפה מאחרים שיתייחסו באופן חיובי לזהותו, לרגשותיו, למחשבותיו, לאמונתו, למעשיו ולקשייו.

צעד 1: הקדמה והצגת הנושא:

פתיחת השיעור ע"י המורה בהקדמה קצרה ועניינית על הנושא תמונות, פתקים ומושגים לעורר סקרנות וסיעור מוחין בעניין שיוצר חשיבה ושאלת שאלות.

- על מהו הכבוד ומה היכולת של התלמידים לחשוב על הנושא.
 - דיון קצר על השאלה "מה מהו הכבוד ולמה זה חשוב.
 - האם ישנם סוגי כבוד שונים וכיצד הם נבנים?
 - אילו עקרונות מנחים את התנהלותנו ביחס לכבוד של אחרים וכיצד אנו משפיעים על כבודם?
 - מהן המעשים או הדיבורים שמקנים כבוד לאדם או שפוגעים בכבודו?
 - כיצד אנו מכבדים את עצמנו ומקיימים כבוד עצמי?
 - האם כבוד ניתן לרכוש או לא ומהן הפעולות שניתן לבצע כדי להרגיש כבוד?
 - האם כבוד הוא ערך יחסי או קבוע ולא ניתן לשינוי?
 - מהי ההשפעה של התרבות והמקום הגיאוגרפי על מושג הכבוד?
 - אילו עקרונות אתיים מובילים אותנו בתחום הכבוד וכיצד אנו משתמשים בהם בחיינו היומיומיים?
 - שאלות אלו יכולות לפתח דיונים מעמיקים ומעשירים את ההבנה של התלמידים על נושא הכבוד ולקדם חשיבה ביקורתית ומיומנויות חברתיות.
 - הנה כמה סרטונים על הכבוד, צפייה בסרטון קצר.
- גם אפשר להציג, תמונה, אמירה, מושגים, התנהגות שמסמלים את נושא הכבוד.

https://www.youtube.com/watch?v=Tu_QE5RliXI

https://www.youtube.com/watch?v=rqBpV6yy_Vc

<https://www.youtube.com/watch?v=BRRqsgj5Wv8>

צעד 2: חקירה ומחקר את הנושא:

לחפש מקורות בנושא הכבוד:

מקורות תרבותיים, דתיים, אקדמיים. להלן מאמר על הכבוד בקישור הבא

<https://app.oranim.ac.il/dvarim/wp-content/uploads/2019/10/%D7%9E%D7%99%D7%98%D7%9C-%D7%A0%D7%A9%D7%99%D7%90.pdf>

התלמידים מגלים ומבינים את הנושא בעזרת מאמר, סרטון שנצפה, ידע, דיון, שאלות מכוונות והוראה מודרכת.

גם השימוש בטכנולוגיה מאפשר לתלמידים: להיות מעורבים ומובילים את התהליך הלימודי, ומקנה להם כלים חדשים לחשיבה יצירתית ולמידה פעילה.

הנה דוגמאות לפעילויות ושילובים בשיעורים:

1. פרויקט מחקר ברשת:

כל תלמיד מבצע חיפוש באינטרנט או במאגרי מידע על נושא הכבוד.

כל תלמיד מכין מצגת, פוסטר או בלוג על בסיס המחקר שלו ומשתף אותו עם כיתתו.

2. דיון מקוון:

שימוש בפלטפורמות דיון מקוונות כמו פורומים או מגוון כלים אחרים.

התלמידים משתפים את דעותיהם ודיונים בנושא הכבוד בעזרת כלים אלקטרוניים.

3. יצירת וידאו ופודקאסט:

התלמידים יכולים להכין וידאו או פודקאסט על הכבוד בעזרת הטלפון, canva, בו הם מציגים את דעותיהם וביקורתם על הנושא ואפשר להעלות את הפריטים לאינטרנט ולשתף אותם עם עולם הווידאו הדיגיטלי.

4. משחק חינוכי מקוון:

פיתוח משחק או אפליקציה מקוונת המציעה סימולציה או תרגולים בנושא.

שימוש בכלים כגון Quizizz, Wordwall, Kahoot, Mentimeter לבדיקת הבנה ולימוד בנושא.

שימוש במשאבי למידה דיגיטליים:

5. שימוש באתרים חינוכיים אשר מציעים תכנים ופעילויות בנושא הכבוד, כגון TED-Ed, Khan Academy ועוד.

6. שימוש בסרטוני YouTube או פודקאסטים המתמקדים בנושא.

7. פעילויות אינטראקטיביות: שימוש באפליקציות ומשחקי תפקוד למידה בנושא.

8. יצירת סרטוני אנימציה או סימולציות חינוכיות בעזרת כלים דיגיטליים.

צעד 3: פעילות יצירתית

- יצירת גרפיקה, ציור, או פסיפס המתאר את משמעות הכבוד בעיני התלמיד ובתרבות שלו.
- כתיבת סיפור קצר או שיר המתמקד בערכו של הכבוד וכיצד הוא מתקשר לחיי היומיום של התלמיד.

צעד 4: דיון ושיתוף

- פסקה על שיתוף העבודה של התלמידים: דיון והצגת היצירות שנוצרו.

- הערכת היצירות ודיון על כיצד הן משקפות את ההבנה של התלמידים בנושא הכבוד.

צעד 5: סיכום והבנת הלקחים

- סיכום קצר וחשוב של היצירות שנוצרו והדיונים שנערכו.
- הדגשה על הלקחים החשובים שנלמדו בנושא הכבוד וכיצד ניתן להחיל אותם בחיים היומיומיים.
- ראשי תיבות למילה "כבוד" כמו: ג.ג. - גברת נכבדה, א.ג., אדון נכבד, ה"ך - הוד כבודו, כב' כבוד או כבודו, כ"ם כבוד מעלות וכו'.
- צירופים וביטויים לכבוד: בכבוד רב, כל הכבוד, עם כל הכבוד.

צעד 6: הערכת השיעור

- בדיקת הבנה ומעורבות התלמידים בפעילות.
 - אפשרות להערכה על ידי שאלון קצר או דיון פתוח.
- מטרת המערך היא לעורר את דעתם וחשיבתם של התלמידים בנושא הכבוד, ולאפשר להם לבטא את רעיונותיהם ודעותיהם באופן יצירתי ובעצמאות.

סיכום הפעילות.

איך היה לכם,

מה הרגשתם,

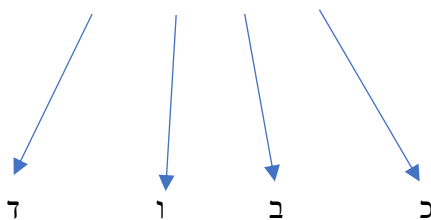
מה עבד, מה צריך כדי להצליח.

מה ידעת על עצמך בשיעור זה !

המחנכת מסבירה לתלמידים על הכבוד ומסכמת הלמידה שלנו.

- **בירור לגבי משמעות המילה כבוד (המילה תיגזר מתרגיל החשיפה)**

"כולם ביחד ואהבה דרכנו"



באנגלית: "Respecting every soul promotes empathy compassion, and tolerance"

בכבוד רב

צוות הפיקוח וההדרכה במורשת הדרוזית